

The Consulate General of the United States

cordially invites you to the seventh annual lecture - discussion

in memory of David Tiano

on

*“The Annihilation of Jewish Greeks in Eastern Macedonia and Thrace:
History of the Southern Balkans and the building of the nation state”*

with Paul Isaac Hagouel, Ph.D.

on Wednesday, February 6, 2013 at 6:00 p.m.

*at the Tiano Room of the U.S. Consulate General
43 Tsimiski street, Commercial Center Plateia, 7th floor*

David Tiano was an employee of the U.S. Consulate since 1920. During the WWII he was arrested and executed by the Nazi occupation forces on February 7, 1942.

RSVP at: 2310-242905, ext. 3107
The event will be in Greek

Please present picture ID at the entrance

Η Εξόντωση των Εβραίων Ελλήνων της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης: Ιστορική Διαδρομή της Νότιας Βαλκανικής και οικοδόμηση εθνικού κράτους

Κατά τη διάρκεια της νύχτας της 3^{ης} προς την 4^η Μαρτίου του 1943, οι βουλγαρικές δυνάμεις κατοχής στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη σάρωσαν τις πόλεις Αλεξανδρούπολη, Κομοτηνή, Ξάνθη, Καβάλα, Δράμα και Σέρρες και μεμιάς συνέλαβαν όλους τους Εβραίους κατοίκους, σηκώνοντάς τους στη μέση της νύχτας και κατάσχοντάς τα υπάρχοντά τους. Τους έκλεισαν σε καμπανοθήκες και μερικές μέρες αργότερα τους μετέφεραν σε διαμετακομιστικά σημεία μέσα στην κυρίως Βουλγαρία, όπου και τους ενέκλεισαν σε πρόχειρα στρατόπεδα. Από εκεί τους εκτόπισαν, με σπουδή και συνοπτικές διαδικασίες, έξω από τα βουλγαρικά σύνορα προς τις “Γερμανικές Ανατολικές Περιοχές” σύμφωνα με Συμφωνητικό το οποίο υπογράφηκε στη Σόφια την 22^η Φεβρουαρίου 1943 μεταξύ των Ντάνεκερ και Μπέλεβ. Τα ανωτέρω σφράγισαν το πεπρωμένο αυτών των ανθρώπων· τελικός και αποτελειωτικός σταθμός ήταν το Στρατόπεδο Εξόντωσης στην Τρεμπλίνκα της Πολωνίας. Ήταν η πρώτη φορά στην ιστορία της Ελλάδας που εκτοπίστηκαν Έλληνες από την επικράτεια της χώρας με σκοπό την εξόντωσή τους. Το συμβάν αυτό έλαβε χώρα 11 μέρες πριν το πρώτο τρένο του θανάτου αναχωρήσει από τη Θεσσαλονίκη, την 15^η Μαρτίου 1943, με προορισμό το Στρατόπεδο Συγκέντρωσης και Θανάτου Άουσβιτς–Μπιρκενάου ως κατάληξη της από τους Γερμανούς ενορχηστρωμένης επιχείρησης φυσικής εξόντωσης των Εβραίων της Θεσσαλονίκης. Αυτή είναι τεκμηριωμένη ιστορία.

Το ζητούμενο είναι το πώς και γιατί συντελέστηκε ένα τέτοιο έγκλημα στα μέσα του 20^{ου} Αιώνα. Η φρικαλεότητα και το απροσμέτρητο του εγκλήματος λειτουργούσε (και λειτουργεί), για χρόνια, σαν ένα απροσπέλαστο ψυχολογικό τείχος το οποίο απέτρεπε τον οιονδήποτε ερευνητή να ασχοληθεί με το θέμα με τον “κανονικό” τρόπο και διαδικασία διότι ήταν αδύνατο να αποβάλει το συναίσθημα και να δει πέρα από τη κορύφωση του γεγονότος. Γι’ αυτό θα ανατρέξω στα γεγονότα του παρελθόντος, για να φθάσω στα συμπεράσματά μου με τη διαδικασία της τεκμηριωμένης ερμηνευτικής σύνθεσης.

Σ’ αυτό το σημείο θεωρώ υποχρέωσή μου να ευχαριστήσω, ακόμη μια φορά, το Γραφείο [Υπηρεσία] Επιστημονικής Έρευνας της Πολεμικής Αεροπορίας των ΗΠΑ για την πλήρη οικονομική υποστήριξη του κατά τη διάρκεια των

Διδακτορικών σπουδών μου. Οι γνώσεις για τη διεξαγωγή έρευνας που απεκόμισα μου επιτρέπουν σήμερα να σας παρουσιάσω αυτή την εργασία.

Όμως πότε, πού και πώς ξεκίνησαν όλα αυτά;

Οι γενεσιουργές αιτίες δε χάνονται στο βάθος της Ιστορίας, αλλά πηγάζουν από αυτή. Σημείο εκκίνησης στον κεντρικό και νότιο Βαλκανικό χώρο αποτελούν, μαζί, η Προσωρινή Συνθήκη Ειρήνης του Αγίου Στεφάνου στην Κωνσταντινούπολη και, μερικούς μήνες αργότερα, το Συνέδριο και η Συνθήκη Ειρήνης του Βερολίνου το 1878. Με την πρώτη τερματίζεται ο Ρωσο – Τουρκικός Πόλεμος και δημιουργείται η Ηγεμονία της Βουλγαρίας. Τα σύνορα της νεοσύστατης Ηγεμονίας της Βουλγαρίας επεκτείνονταν υπέρμετρα, χωρίς να λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για τα ατομικά και συλλογικά δικαιώματα των διάφορων εθνοτήτων που αποτελούσαν τον πληθυσμό της περιοχής. Δικαιολογημένα, οι πληθυσμοί οι οποίοι επηρεάζονταν από αυτή την κατάσταση, κυρίως όλοι εκτός από τους Χριστιανούς Βούλγαρους, ήταν εναντίον της συνθήκης που τους καθιστούσε υποτελείς στην εξουσία μιας καινούργιας και “αδοκίμαστης” κρατικής οντότητας η οποία είχε συσταθεί ως ακόλουθο του τερματισμού του πολέμου. Λάβετε υπόψη σας ότι αυτό ήταν το έτος 1878 και, με παράδειγμα τους Εβραϊκούς πληθυσμούς, η τεκμηριωμένη επίδοση [σε θέματα θρησκευτικής ελευθερίας και ανοχής] γειτονικών κρατών όπως η Σερβία και η Ρουμανία άφηνε πολλές ανεκπλήρωτες επιθυμίες . . . Έννοιες όπως πολιτικά δικαιώματα ή/και πολιτική ορθότητα είτε ήταν παντελώς απύσυχες είτε ήταν τελείως άγνωστες. Παρεμπιπτόντως μόνο μια παράγραφος του Άρθρου VII της συνθήκης (του Αγίου Στεφάνου) ανέφερε ότι *“Στις περιοχές όπου οι Βούλγαροι ήταν ανακατεμένοι με Τούρκους, Έλληνες, Βλάχους (Κουτσο–Βλάχους) ή άλλους θα πρέπει να ληφθούν υπόψη, με την πρόποσα βαρύτητα, τα δικαιώματα και τα συμφέροντα αυτών των πληθυσμών στις εκλογές καθώς και στην προετοιμασία των Θεμελιωδών Νόμων”*. Αυτή η πρόταση – δήλωση σίγουρα δε συνιστά μια εγγύηση των πολιτικών δικαιωμάτων, κυρίως λόγω της ιστορικής περιόδου της εποχής. Σημειώστε πως οι Εβραίοι είναι εμφανώς απόντες ή/και έχουν παραλειφθεί. Επίσης η Συνθήκη δεν ορίζει το ποιος είναι Βούλγαρος, ποιος Έλληνας, ποιος Τούρκος κ.τ.λ. αλλά ούτε και επεξηγεί ποια μπορεί να είναι αυτά τα δικαιώματα και συμφέροντα των πληθυσμών αυτών.

Μερικούς μήνες αργότερα, η προσοχή της Ευρώπης εστιάζεται στο Συνέδριο του Βερολίνου το οποίο διαρκεί ένα μήνα. Με τη λήξη του Συνεδρίου συνάπτεται και υπογράφεται το Σύμφωνο Ειρήνης του Βερολίνου την 13^η Ιουλίου 1878. Η Συνθήκη αυτή μετρίασε κατά πολύ τα εδάφη της Ηγεμονίας της Βουλγαρίας σε σύγκριση με αυτά τα οποία της είχαν εκχωρήσει στον Άγιο Στέφανο.

Επιπροσθέτως, και με την προτροπή των τότε Εβραϊκών Κοινοτήτων, συμπεριέλαβε άρθρα τόσο για τη Βουλγαρία όσο και για τη Σερβία, τα οποία προέβλεπαν, για τις χώρες αυτές, το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών όλων των πολιτών ανεξαιρέτως. Ένα τέτοιο ήταν το Άρθρο V, το οποίο δήλωνε ότι η Βουλγαρία θα πρέπει να λάβει υπόψη της ίσα δικαιώματα για όλους τους υπηκόους της ανεξαρτήτως του θρησκευματός των ως βάση για το δημόσιο δίκαιό της. Ένα άλλο ήταν το Άρθρο XXXV για τη Σερβία, το οποίο δήλωνε ότι αυτή έπρεπε να συμμορφωθεί με τις ίδιες επιταγές. Τη συμπερίληψη τέτοιων άρθρων σε μια Συνθήκη Ειρήνης την εκλαμβάνω ως μια ένδειξη ότι η συμπεριφορά και διαγωγή των κρατών αυτών έναντι των Εβραϊκής καταγωγής κατοίκων τους δεν ήταν και η καλύτερη. Σημειωτέον ότι τα Άρθρα αυτά αναφέρονται σε ατομικά δικαιώματα και όχι σε συλλογικά [ομάδων].

Το 1885 η Βουλγαρία προσάρτησε την Ανατολική Ρωμυλία. Ήδη το 1880, στα Πρακτικά της Βουλής των Κοινοτήτων του Ηνωμένου Βασιλείου είχαν κατατεθεί αναφορές και επιστολές, συνολικά 322 σελίδες, σχετικά με την κατάσταση των Μωαμεθανικών, Ελληνικών, και Ιουδαϊκών πληθυσμών στην Ανατολική Ρωμυλία. Αυτό το υλικό αντικατόπτριζε τις συμπεριφορές των διοικούντων έναντι αυτών των πληθυσμιακών ομάδων και προμήνυε τη μελλοντική στάση της Βουλγαρίας έναντι των μη Βουλγαρικών πληθυσμών οι οποίοι τυχόν θα έπιπταν στη δικαιοδοσία της.

Διατρέχοντας γοργά τον ιστορικό χρόνο φθάνουμε στη δεύτερη δεκαετία του 20^{ου} αιώνα. Η ένταξη της Βουλγαρίας στους ηττημένους του Α' Παγκοσμίου Πολέμου είχε ως αποτέλεσμα να χάσει τα όσα κέρδισε στους Βαλκανικούς Πολέμους με τη Συνθήκη του Βουκουρεστίου το 1913. Μεγάλο πλήγμα για τη Βουλγαρία ήταν η απώλεια μακεδονικών εδαφών και κυρίως η έξοδος στο Αιγαίο. Με την εθελουσία ανταλλαγή πληθυσμών βάσει της Συνθήκης του Νείγυ [Neuilly-sur-Seine, 1919] ο πληθυσμός της Ανατολικής Μακεδονίας και της Θράκης έγινε αμιγώς Ελληνικός. Η Συνθήκη Ειρήνης μεταξύ των Συμμάχων Δυνάμεων και της Βουλγαρίας υπεγράφη στο Νείγυ την 27^η Νοεμβρίου 1919.

Στη συνθήκη αυτή περιλαμβάνονταν άρθρα και διατάξεις για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών στη Βουλγαρία υπό τον Γενικό Τίτλο: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΩΝ. Η επιρροή του τότε Προέδρου των ΗΠΑ Ουίλσον υπήρξε εμφανής: η εμμονή του ως προς την αυτοδιάθεση των λαών ήταν η γενεσιουργός αιτία για τη δημιουργία των λεγόμενων εθνικών κρατών και είχε ως συνεπακόλουθο την τεχνητή κατασκευή πληθυσμιακών πλειονοτήτων και μειονοτήτων χωρίς να έχει ορισθεί η έννοια του έθνους αλλά και χωρίς να έχει διαμορφωθεί ένα πλαίσιο συνταγματικής λειτουργίας του σύγχρονου εθνικού

κράτους. Ο νέος χάρτης της Ευρώπης αποτελούνταν από κράτη στα οποία η πληθυσμιακή πλειονότητα του ενός αποτελούσε την μειονότητα του άλλου και τανάπαλιν, εξού και ο προαναφερθείς από αυτό τίτλος του υποκεφαλαίου του 3^{ου} Μέρους των Πολιτικών Ρητρών της Συνθήκης, όπου δεσπόζει ο όρος “ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΕΣ”.

Η ένταξη τέτοιων όρων σε μια Συνθήκη Ειρήνης καταδεικνύει τη συνεχή υστέρηση της Βουλγαρίας ως προς το σκέλος της πλήρους χειραφέτησης και ένταξης όλων (και κύρια των Εβραίων κατοίκων της) στον εθνικό κορμό. Ένα από τα αποτελέσματα της Συνθήκης του Neuilly είναι η εμπέδωση της προστασίας των Μειονοτήτων στο Διεθνές Δίκαιο, πάλι χωρίς να ορίζεται επακριβώς ο όρος. Ο Εβραίος αφήνεται ανίσχυρος και απροστάτευτος. Σήμερα όλες και όλοι ξέρουμε ότι ο διαχωρισμός σε πλειονότητες και μειονότητες με πολλή δόση Εθνικοσοσιαλισμού οδήγησε στο να δοξάζεται ως κάτι το υπέρτατο το Έθνος – Volk, στην προπαγανδιστική αφίσα του 1934 με σύνθημα “Ein Volk, Ein Reich, Ein Führer” [Ένα Έθνος, Ένα Κράτος, Ένας Αρχηγός], στο ότι ο Εβραίος είναι ο αιώνιος εχθρός του έθνους και, τέλος, στην Τελική Λύση. Φωτεινό παράδειγμα η Πατρίδα μας η οποία, ακόμη από το 1822, με το πρώτο άρθρο του προσωρινού Συντάγματος της Επιδάουρου κατοχυρώνει τη Θρησκευτική Ελευθερία. Με το 3^ο πρωτόκολλο των Συνθηκών του Λονδίνου το 1830 κατοχυρώνεται η πλήρης χειραφέτηση και ενσωμάτωση όλων ανεξαιρέτως των πολιτών στον Εθνικό κορμό. Η Ελλάδα, πολύ σωστά, ποτέ δεν αναγνώρισε μειονότητες παρά μόνον Έλληνες ίσους ενώπιον των Νόμων.

Ήδη είμαστε στο μεσοπόλεμο. Οι οικονομικές κρίσεις και τα άλματα προβλήματα καταδυναστεύουν τον μέσο πολίτη. Σιγά – σιγά ο υφέρπων αντί-ιουδαϊσμός από διάφορες πολιτικές ομάδες σε διάφορα κράτη καθίσταται το εύκολο όχημα, για να μετουσιώσει τον Εβραίο συμπολίτη, τον αιώνιο “ξένο” και “παρείσακτο”, σε αποδιοπομπαίο τράγο υπεύθυνο για όλα τα δεινά. Με την πάροδο του χρόνου, σε μερικές περιπτώσεις, ο αντί-ιουδαϊσμός έγινε όχι μόνο θεσμός αλλά και καθεστώς αποδεκτό από μεγάλο κομμάτι της κοινωνίας και του ίδιου του κράτους, όπως λ.χ. στο Γερμανικό Ράιχ και στο Βασίλειο της Ιταλίας επί Μουσολίνι. Τι γίνεται όμως στη γειτονιά μας, στη Γιουγκοσλαβία και στη Βουλγαρία;

Η πρώτη ήταν ένας από τους σπουδαιότερους εμπορικούς εταίρους του Ράιχ. Η δεύτερη (η Βουλγαρία) είχε πάντα κατά νου την εδαφική επέκτασή της και τη διέξοδο στο Αιγαίο. Η Βουλγαρική Κυβέρνηση της εποχής πιστεύει ότι μόνο κέρδη έχει να αποκομίσει εάν είναι αρεστή στο Ράιχ.

Οι Γιουγκοσλάβοι αποφάσισαν να προσφέρουν στους Γερμανούς “δώρο”: Στις 5 Οκτωβρίου 1940 δημοσιεύθηκαν στο Βελιγράδι, στην Εφημερίδα της

Κυβερνήσεως, δυο αντί-ιουδαϊκοί Νόμοι. Δεν πρόλαβε να στεγνώσει το μελάνι και σε λιγότερο από τρεις μέρες κατατίθεται στη Βουλγαρική Κυβέρνηση από τον Υπουργό Εσωτερικών Γκαμπρόφσκι, τον Αλεξάνταρ Μπέλεφ και άλλους ένα Αντισημιτικό Σχέδιο Νόμου με τον βαρύγδουπο τίτλο “*Νόμος για την Προστασία του Έθνους*”. Ο Νόμος ψηφίζεται, υπογράφεται και τίθεται σε ισχύ την 23^η Ιανουαρίου 1941. Η μεν Κυβέρνηση της Γιουγκοσλαβίας προσπαθεί να εξευμενίσει τον Χίτλερ, η δε Βουλγαρική Κυβέρνηση να τον ευχαριστήσει. Ο πειρασμός να θεωρήσω ότι υπήρξε προσυεννόηση είναι μεγάλος . . .

Τα γεγονότα όμως για τη χώρα μας τρέχουν. Η γενεσιουργός αιτία μετουσιώθηκε σε παράγωγο αίτιο. Λείπει ο καταλύτης. Αυτός δεν είναι άλλος από την επίθεση της Ιταλίας εναντίον της Ελλάδας και η γνωστή νικηφόρα επέλαση του Ελληνικού Στρατού. Ο Χίτλερ αναγκάστηκε να έρθει σε βοήθεια του συμμάχου του Μουσολίνι, ενώ δεν ήταν προγραμματισμένο. Με δεδομένη την πολιτική δίωξης και μετέπειτα εξόντωσης των Εβραϊκών πληθυσμών από το Γερμανικό Ράιχ, αποτελεί τραγική ειρωνεία το ότι χιλιάδες Εβραίοι Έλληνες στρατιώτες συνέβαλαν στην περίτρανη νίκη της Ελλάδος, της οποίας αποτέλεσμα ήταν η εισβολή των Γερμανών την 6^η Απριλίου 1941 και έτσι, “σφραγίστηκε” η μοίρα τους! Το επιεικώς περίεργο είναι το ότι οι Ιταλοί απένειμαν, μεταπολεμικά, και παράσημα ανδρείας για έναν επιθετικό πόλεμο. Πώς να το εκλάβω αυτό;

Σχεδόν αμέσως οι Γερμανοί παρεχώρησαν την Ανατολική Μακεδονία και στη Θράκη στη Βουλγαρία. Η τότε βουλγαρική κυβέρνηση αποδύθηκε σε μια εκστρατεία εκβουλγαρισμού με την απαγόρευση χρήσης της Ελληνικής γλώσσας και την υποχρεωτική χρήση της Βουλγαρικής. Άλλαξαν όλα τα τοπωνύμια στα Βουλγαρικά. Προσπάθησαν να δελεάσουν ή και να εξαναγκάσουν τους Χριστιανούς Έλληνες να δεχθούν τη Βουλγαρική υπηκοότητα. Στην περίπτωση των Εβραίων τα πράγματα ήταν διαφορετικά. Υπέστησαν από την πρώτη στιγμή λεηλασία των περιουσιών τους, καταναγκασμούς, διώξεις και κακομεταχείριση επιπλέον των όσων υπέστησαν οι Χριστιανοί αδελφοί τους.

Ας σημειωθεί ότι οι βουλγαρικές αρχές έφθασαν μέχρι το σημείο να τους προτείνουν Βουλγαρική υπηκοότητα – αν και αυτό δεν επιτρεπόταν σύμφωνα με τον προαναφερθέντα Νόμο για την Προστασία του Έθνους – , εάν θα στρέφονταν ενάντια στους Χριστιανούς συμπολίτες τους. Εκείνοι όμως, με πείσμα, αρνούσαν να στραφούν εναντίον των συμπολιτών τους, αλλά και ήταν ανυποχώρητοι ως προς το να απεμπολήσουν την Ελληνική εθνική ταυτότητά τους. Η ενσωμάτωση στον εθνικό κορμό εξέπληξε δυσάρεστα και το απόσπασμα της Ειδικής Γερμανικής Αποστολής Ρόζεμπεργκ, το οποίο το 1941 διαπίστωσε με τη δική του ορολογία “ότι δεν υφίσταται Εβραϊκό Πρόβλημα στην Ελλάδα” !

Οι βουλγαρικές κυβερνήσεις της εποχής ήταν καιροσκόποι “α λα καρτ”:
Προσχώρησαν στον Άξονα, για να αποκτήσουν μεγάλα εδαφικά οφέλη. Από την
μια ενεργοποίησαν αμέσως Αντί – ιουδαϊκή νομοθεσία και κακομεταχειρίζονταν
και καταλήστευαν τους “δικούς” τους Εβραίους και τους Εβραίους Έλληνες. Το
όριο όμως ήταν η φυσική εξόντωση. Εκεί οι βουλγαρικές κυβερνήσεις τήρησαν
αναβλητική στάση. Ήταν μεν κοινοί Κλέφτες, δεν ήταν όμως γενοκτόνοι. Επίσης,
επειδή δεν ήταν τυφλωμένοι από το φυλετικό μίσος, “έβλεπαν” και έκριναν
πάντοτε πιο μπροστά από τους Γερμανούς, προς τα πού “φυσούσε ο άνεμος”.

Αν και μετά την ήττα του Άξονα στο Στάλινγκραντ ήταν πλέον ηλίου φαινότερο
προς τα πού έγερνε η πλάστιγγα, εντούτοις το χρέος της τότε Βουλγαρικής
Κυβέρνησης έναντι των ευεργετών της παρέμεινε ανοικτό. Οι Εβραίοι των
κατεχομένων περιοχών έγιναν το εμπορεύσιμο αγαθό, το μέσο πληρωμής και
ανταπόδοσης της Γερμανικής απλοχεριάς.

Έτσι λοιπόν, στις 22 Φεβρουαρίου του 1943, όπως προείπα, υπογράφεται το
Σύμφωνο Ντάννεκερ – Μπέλεφ στη Σόφια. Σύμφωνα με αυτό, η βουλγαρική
κυβέρνηση ανέλαμβανε την υποχρέωση να παραδώσει στους Γερμανούς 20000
Εβραίους από τα νέα και παλιά εδάφη της Βουλγαρίας σε συγκεκριμένα σημεία
συγκέντρωσης για “προώθηση στα Ανατολικά”. Η προθεσμία παράδοσης έληγε
την 15^η Απριλίου.

Οι Εβραίοι Έλληνες της Ανατολικής Μακεδονίας και της Θράκης είχαν την
αμφιλεγόμενη τιμή να είναι οι πρώτοι τους οποίους συγκέντρωσαν οι Βουλγαρικές
Δυνάμεις Κατοχής με σκοπό τον εκτοπισμό τους.

Πρέπει να τονισθεί ότι η τότε βουλγαρική ηγεσία δεν μπορούσε να επικαλεσθεί και
να αιτιολογήσει τους εκτοπισμούς με τη δικαιολογία ότι “δεν ήξερε” το πώς θα
κατέληγαν αυτοί οι άνθρωποι που προωθούσε “στα Ανατολικά”. Προηγούμενα
δημοσιεύματα στον τύπο του Ηνωμένου Βασιλείου και των ΗΠΑ γνωστοποιούσαν
για την σχεδόν ολοκληρωτική εξόντωση, αυτή του 99%, των Εβραίων στην υπό
των Γερμανών κατεχόμενη Σερβία, καθώς και για την άμεση εξόντωση, εκτός
ελαχίστων, όσων μεταφέρονταν στα “Ανατολικά”. Νομίζω ότι στο φαινόμενο του
θεσπισμένου Αντισημιτισμού οφείλεται η αποδοχή της “Μετεγκατάστασης στα
Ανατολικά” χωρίς, οι θύτες, που γνώριζαν τι σήμαινε, να στενοχωρήθηκαν ή να
υπέβαλαν τους εαυτούς τους στη βάσανο των σχετικών ερωτημάτων. Δυστυχώς, με
τη ύπαρξη του “εύφορου” εδάφους των αντί – ιουδαϊκών νόμων, η απόσταση από
την καταδίωξη μέχρι τη γενοκτονία πρόβαλλε [δυσοίωνα] πολύ βραχεία.

Εδώ ολοκληρώνεται η αφήγηση και η παράθεση των βασικών γεγονότων και των ιδιαιτεροτήτων. Στο τέλος θα δούμε μαζί, ένα απόσπασμα του κινηματογραφικού έργου “Τα Αστέρια” συμπαραγωγής της Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Βουλγαρίας του 1959. Είναι ένα συγκινητικό, γλαφυρό και οξύ έργο – μαρτυρία για όλα τα ανωτέρω γεγονότα. Η Εβραία Ελληνίδα δασκάλα, καθ’ οδόν προς την εξόντωσή της, επιμένει να διδάξει στη νεώτερη γενιά (η οποία και αυτή οδεύει προς το θάνατο) το Ελληνικό Αλφάβητο. Μιλάει Γερμανικά στον Γερμανό υπαξιωματικό και Λαντίνο στους πρεσβύτερους. Ακούμε να ομιλούνται τα Λαντίνο και τα Εβραϊκά όταν απαγγέλλονται προσευχές. Ο Βούλγαρος γιατρός μιλάει τη γλώσσα του. Συγκλονίστηκα και παραμένω συγκλονισμένος.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να τονίσω ότι οι φίλες χώρες Βουλγαρία και Σερβία απέχουν σήμερα, θεμελιακά και ανεπίστρεπτα, παρασάγγας από την εικόνα που έχουμε για αυτές για εκείνη την εποχή.

Σε λιγότερο από ένα μήνα τιμούμε την 70^η επέτειο της εκτόπισης. Η παρούσα αφιερώνεται στη μνήμη των εξοντωθέντων.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Πωλ Ισαάκ Χάγουελ
Paul Isaac Hagouel
hagouel@eecs.berkeley.edu

Σύνδεσμος για downloading της παρουσίασης:
Download Link of the Presentation:

[https://www.dropbox.com/s/uzpvy8o0yvkhbpw/Paul%20Hagouel Annihilation%20of%20JGr%20in%20EMac%20and%20Thr Hist %26 Nation-State 20130206 pres .pps](https://www.dropbox.com/s/uzpvy8o0yvkhbpw/Paul%20Hagouel%20Annihilation%20of%20JGr%20in%20EMac%20and%20Thr%20Hist%26%20Nation-State%2020130206%20pres.pptx)

Σύνδεσμοι για το φιλμάκι της τελευταίας διαφάνειας:
Download links for the film segment of the last slide:

https://www.dropbox.com/s/fzzf18r0p30ummx/sterne_with_subs_trim.avi
https://www.dropbox.com/s/3nzx5y2poglkthw/sterne_with_subs_trim_WMV%20V9.wmv

*Το Γενικό Προξενείο των Η.Π.Α. στη Θεσσαλονίκη
σας προσκαλεί σε διάλεξη – συζήτηση προς τιμήν του David Τιάνο
με θέμα:*

*«Η Εξόντωση των Εβραίων Ελλήνων της
Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης:
Ιστορική Διαδρομή της Νοτίου Βαλκανικής και
Οικοδόμηση Εθνικού Κράτους»*

Με ομιλητή του Δρ. Πωλ Ισαάκ Χάγουελ

την Τετάρτη 6 Φεβρουαρίου 2013 και ώρα 6:00 το απόγευμα

*στην αίθουσα Τιάνο του Αμερικανικού Προξενείου
Τσιμισκή 43, Εμπορικό Κέντρο «Πλατεία», 7^{ος} όροφος*

Ο Δαβίδ Τιάνο ήταν υπάλληλος του Αμερικανικού Προξενείου από το 1920. Κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου συνελήφθη και εκτελέστηκε από τις ναζιστικές κατοχικές δυνάμεις στις 7 Φεβρουαρίου του 1942.